

Nowe kompetencje Prezesa UOKiK w zakresie zwalczania zatorów płatniczych

TaylorWessing

Szymon Golebiowski

Treść

1	Terminy zapłaty w transakcjach handlowych. Ewolucja regulacji	3
2	Terminy zapłaty – obowiązujące rozwiązania	13
3	Odpowiedzialność administracyjnoprawna	17
4	Postępowanie przed Prezesem UOKiK	20
5	Sankcje	33
6	Zmiany w innych ustawach	39

1

Terminy zapłaty w transakcjach handlowych. Ewolucja regulacji

Źródła prawa krajowego

- ▶ ustawa z 8.03.2013 o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (do 31.12.2020 – ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych) („u.p.n.o.t.h.”)
- ▶ nowelizacje ww.
 - > ustawa z 9.10.2015 o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (weszła w życie 1.01.2016)
 - > ustawa z 6.03.2018 - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (weszła w życie 30.04.2018)
 - > **ustawa z 19.07.2019 o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych (weszła w życie 1.01.2020)**
- ▶ ustawa z 15.12.2016 o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi („u.p.n.w.p.k.”)
- ▶ ustawa z 16.02.2007 o ochronie konkurencji i konsumentów („u.o.k.k.”)

Prawo unijne i polska transpozycja

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/35/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych

Ustawa z 12.06.2003 o terminach zapłaty w transakcjach handlowych

(uchyliła ustawę z 6.09.2001 o terminach zapłaty w obrocie gospodarczym)

- ▶ „domyślny” 30-dniowy termin płatności
- ▶ w przypadku ustalenia dłuższego terminu należny jest „kredyt kupiecki” – odsetki od 31. dnia

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych

Ustawa z 8.03.2013 o terminach zapłaty w transakcjach handlowych

- ▶ utrzymanie „domyślnego” 30-dniowego terminu zapłaty
- ▶ **zniesienie obowiązku wprowadzenia „kredytu kupieckiego”**
- ▶ **maksymalny dopuszczalny umowny 60-dniowy termin płatności (dopuszczalne wyjątki)**
- ▶ **rekompensata kosztów dochodzenia należności (40 euro)**

Dyrektywa 2011/7/UE – co wynika z prawa unijnego?

- ▶ „domyślny” 30-dniowy termin płatności liczony od:
 - > otrzymania faktury lub wezwania przez dłużnika
 - > otrzymania towaru lub usługi
 - > zakończenia badania towaru lub usługi (max. 30 dni od pierwszego z ww. zdarzeń)
- ▶ surowsze wymogi dotyczące wierzycieli będących podmiotami publicznymi (możliwość wprowadzenia łagodniejszych rozwiązań dla sektora leczniczego)
- ▶ maksymalny 60-dniowy umowny termin płatności, który może zostać wydłużony pod warunkiem:
 - > odmiennego zastrzeżenia w umowie
 - > pod warunkiem, że zastrzeżenie takie nie jest rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela
- ▶ rekompensata kosztów odzyskiwania należności w wysokości 40 euro
- ▶ harmonizacja minimalna
 - > *„państwa członkowskie mogą utrzymać lub wprowadzić w życie przepisy, które są korzystniejsze dla wierzyciela niż przepisy niezbędne do spełnienia wymogów niniejszej dyrektywy” (art. 12 ust. 3)*

Prawo polskie – pierwotne brzmienie ustawy

- ▶ 28.04.2013 – wejście w życie ustawy o terminach zapłaty
 - > „domyślny” 30-dniowy termin płatności
 - > kredyt kupiecki (odsetki ustawowe z art. 359 k.c.) należny po 30 dniach przy ustaleniu dłuższego terminu płatności
 - > maksymalny 60-dniowy termin płatności, który mógł zostać wydłużony (poza transakcjami, gdzie dłużnikiem jest nielecniczy podmiot publiczny), gdy:
 - > strony ustaliły inaczej oraz
 - > nie jest to sprzeczne ze społeczno-gospodarczym celem umowy
 - > nie jest to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego
 - > jest obiektywnie uzasadnione, biorąc pod uwagę właściwość towaru lub usługi.
 - > w przypadku opóźnienia należne odsetki w wysokości odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych
 - > minimalna zryczałtowana rekompensata kosztów odzyskiwania należności – 40 euro
 - > *ius semi-dispositivum*, nieważność mniej korzystnych postanowień umownych
 - > możliwość wytoczenia powództwa przez organizacje przedsiębiorców

Prawo polskie – nowelizacja z 2015 r.

- ▶ 1.01.2016 – wejście w życie ustawy nowelizującej z 9.10.2015
 - > „uporządkowanie” kwestii odsetek – wprowadzenie instytucji odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych
 - > „wyraźne” wyłączenie stosowania art. 481 § 2 k.c. („kodeksowe” odsetki ustawowe)
 - > zmiana dotycząca dopuszczalności wprowadzenia dłuższego niż 60 dni terminu płatności - zakaz ustalania terminów dłuższych, jeżeli ustalenie takie jest rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela – przy ocenie tej przesłanki należy brać pod uwagę wszystkie okoliczności sprawy, w tym m.in.:
 - > rażące odstępstwa od dobrych praktyk handlowych, które naruszają zasadę działania w dobrej wierze i zasadę rzetelności
 - > właściwość towaru lub usługi, które są przedmiotem transakcji handlowej
 - > zakaz ustalania terminu doręczenia faktury lub rachunku
 - > szczegółowe uregulowanie sytuacji procesowej organizacji przedsiębiorców

Prawo polskie – obecne rozwiązania (1)

- ▶ 1.01.2020 – wejście w życie ustawy z 19.07.2019 o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia zatorów płatniczych:
 - > zmiana tytułu ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych na „o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych”
 - > zróżnicowanie sytuacji MŚP i dużych przedsiębiorców
 - > oparcie ustawowej definicji MŚP na załączniku I do rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 651/2014
 - > kryteria odnoszące się do rocznego obrotu, sumy bilansowej oraz zatrudnienia
 - > przy badaniu, czy dany podmiot posiada status MŚP należy uwzględniać wszystkie podmioty z grupy kapitałowej (*partner enterprises*) oraz przedsiębiorców powiązanych (*linked enterprises*)
 - > obowiązek złożenia przez dłużnika drugiej stronie transakcji oświadczenia o posiadaniu statusu dużego przedsiębiorcy – odpowiedzialność wykroczeniowa
 - > brak możliwości powoływania się przez dużego przedsiębiorcę na niezgodne z prawdą oświadczenie wierzyciela o braku statusu MŚP

Prawo polskie – obecne rozwiązania (2)

- > bezwzględny zakaz stosowania przez dłużników będących dużymi przedsiębiorcami dłuższych niż 60 dni terminów płatności wobec wierzycieli o statusie MŚP
- > możliwość odstąpienia albo wypowiedzenia umowy, w której został zastrzeżony dłuższy niż 120 dni termin płatności – termin płatności z tytułu wykonanych świadczeń niepieniężnych wynosi 7 dni od wypowiedzenia
- > wprowadzenie różnych progów minimalnych zryczałtowanych rekompensat kosztów odzyskiwania należności:
 - > 40 euro – dla świadczeń pieniężnych < 5 tys. zł
 - > 70 euro – dla świadczeń pieniężnych od 5 tys. do 50 tys. zł
 - > 100 euro – dla świadczeń pieniężnych > 50 tys. zł
- > jako dodatkowe kryterium oceny rażącej nieuczciwości wobec wierzyciela postanowienia umownego wprowadzono „*dostosowania harmonogramu dostawy towarów lub wykonania usługi w częściach do harmonogramu spełniania odpowiadających im części świadczenia pieniężnego*”
- > ciężar dowodu, że dłuższy niż 60 dni termin płatności nie jest rażąco nieuczciwy spoczywa na wierzycielu

Prawo polskie – obecne rozwiązania (3)

- > obowiązek sprawozdawczy
 - > dotyczy podmiotów, o których mowa w art. 27b ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, tj.
 - > podatkowych grup kapitałowych (<https://www.gov.pl/attachment/484ea36b-22db-4927-86f9-757119b1a07c>)
 - > innych podatników CIT, u których wartość przychodu uzyskana w roku podatkowym, o którym mowa w ust. 1, przekroczyła równowartość 50 mln euro (<https://www.gov.pl/attachment/bb7edc78-9ff8-4694-8325-fe70e35a1cee>)
 - > obowiązani kierownicy podatników indywidualnych oraz kierownicy spółek wchodzących w skład PGK
 - > przedmiotem sprawozdania mają być stosowane przez te podmioty terminy zapłaty w transakcjach handlowych
 - > wartość świadczeń otrzymanych i nieotrzymanych
 - > wartość świadczeń spełnionych i niespełnionych
 - > do ministra właściwego do spraw gospodarki (obecnie: Minister Rozwoju)
 - > sprawozdania będą publikowane w BIP
 - > termin na złożenie pierwszych sprawozdań upłynie 31.01.2021 (będzie dotyczył 2020 roku)
 - > odpowiedzialność wykroczeniowa

2

Terminy zapłaty – obowiązujące rozwiązania

Zakres przedmiotowy – pojęcie „transakcji handlowej”

Art. 2 pkt 1 dyrektywy 2011/7/UE

- ▶ „transakcje handlowe” oznaczają transakcje między przedsiębiorstwami lub między przedsiębiorstwami a organami publicznymi, które prowadzą do dostawy towarów lub świadczenia usług za wynagrodzeniem

Art. 4 pkt 1 ustawy z 8.03.2013 o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych

- ▶ transakcja handlowa – umowa, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony, o których mowa w art. 2, zawierają ją w związku z wykonywaną działalnością

Przykłady

- ▶ sprzedaż
- ▶ zlecenie
- ▶ najem
 - > o ile zawierane są w relacji B2B

Zakres podmiotowy (art. 2)

Podmioty publiczne

Lecznicze

- 1) samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej
- 2) jednostki budżetowe, w tym państwowe jednostki budżetowe tworzone i nadzorowane przez:
 - > Ministra Obrony Narodowej, ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
 - > Ministra Sprawiedliwości
 - > Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,posiadające w strukturze organizacyjnej ambulatorium, ambulatorium z izbą chorych lub lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarkę podstawowej opieki zdrowotnej lub położną podstawowej opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej,
- 3) instytuty badawcze prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe w zakresie nauk medycznych

Nielecznicze

Niebędące podmiotami leczniczymi:

- 1) jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych
- 2) inne, niż określone w pkt 1, państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej
- 3) inne, niż określone w pkt 1, osoby prawne, utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli podmioty, o których mowa w tym przepisie oraz w pkt 1 i 2, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot:
 - > finansują je w ponad 50% lub
 - > posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub
 - > sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub
 - > mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego- o ile osoba prawna nie działa w zwykłych warunkach rynkowych, jej celem nie jest wypracowanie zysku i nie ponosi strat wynikających z prowadzenia działalności

Podmioty niepubliczne

Niebędący podmiotami publicznymi:

- 1) przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców
- 2) podmioty prowadzące działalność, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (działalność rolnicza i agroturystyczna);
- 3) podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych
- 4) osoby wykonujące wolny zawód
- 5) oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych
- 6) przedsiębiorcy z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej

Dopuszczalne terminy zapłaty

RODZAJE TRANSAKCJI HANDLOWYCH		
WIERZYTEL	DŁUŻNIK	MAKSYMALNY TERMIN ZAPŁATY (w dniach)
przedsiębiorca, osoba wykonująca wolny zawód)	podmiot publiczny niebędący podmiotem leczniczym (np. urząd)	30
przedsiębiorca, osoba wykonująca wolny zawód)	podmiot publiczny będący podmiotem leczniczym	60
MŚP	MŚP	60, z możliwością wydłużenia, jeżeli nie jest to rażąco nieuczciwe
MŚP	duży przedsiębiorca	60
duży przedsiębiorca	MŚP	60, z możliwością wydłużenia, jeżeli nie jest to rażąco nieuczciwe
duży przedsiębiorca	duży przedsiębiorca	60, z możliwością wydłużenia, jeżeli nie jest to rażąco nieuczciwe

Źródło:
<https://www.gov.pl/attachment/89a18cbb-7987-49ab-a92b-7f79fc701546>

Odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych

- ▶ w transakcjach handlowych wyłączone jest stosowanie art. 481 § 2 k.c. („automatyczne” naliczanie „kodeksowych” odsetek ustawowych za opóźnienie)
- ▶ w transakcjach handlowych należne są „odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych”:
 - > w przypadku transakcji handlowych, w których **dłużnikiem jest podmiot publiczny będący podmiotem leczniczym** - odsetki w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i ośmiu punktów procentowych,
 - > w przypadku transakcji handlowych, w których **dłużnikiem nie jest podmiot publiczny będący podmiotem leczniczym** - odsetki w wysokości równej sumie stopy referencyjnej NBP i dziesięciu punktów procentowych.

Dłużnik	Stopa referencyjna NBP (od 9.04.2020)	Oprocentowanie z u.p.n.o.t.h.	Odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych
Publiczny podmiot leczniczy	0,5%	8%	8,5%
Pozostałe podmioty		10%	10,5%

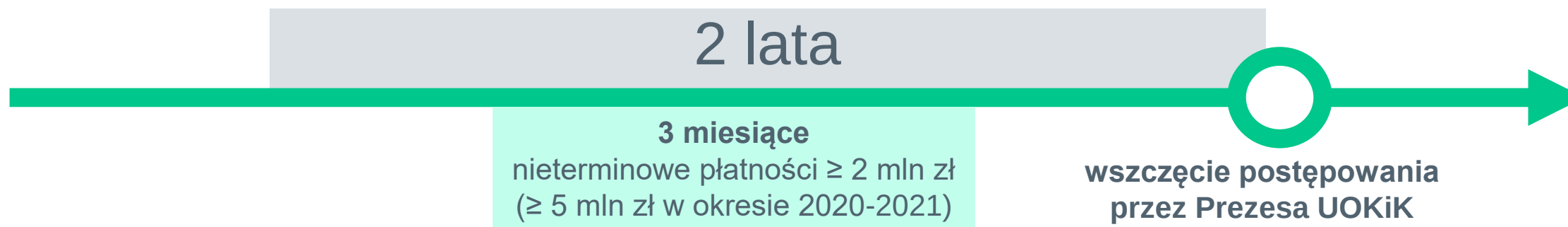

3

Odpowiedzialność administracyjnoprawna

Delikt administracyjnoprawny (1)

- ▶ art. 13b ust. 1 ustawy konstytuuje **zakaz nadmiernego opóźniania się ze spełnieniem świadczeń pieniężnych (delikt administracyjnoprawny)**
 - > adresowany tylko do dłużników podlegających przepisom ustawy i niebędących podmiotami publicznymi – dotyczy wszystkich podmiotów niepublicznych niezależnie od wielkości działalności (MŚP oraz duzi przedsiębiorcy)
 - > w okresie **3 kolejnych miesięcy** suma wartości świadczeń niespełnionych oraz spełnionych po terminie wynosi **co najmniej 2 mln zł** (w okresie **2020-2021** próg ten wynosi **5 mln zł**)

- > dotyczy tylko świadczenia głównego (wynagrodzenie za dostawę towaru lub wykonanie usługi w transakcji handlowej), którego termin wymagalności „zawierał się” w 2 latach poprzedzających wszczęcie postępowania
- ▶ organem właściwym jest **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów** (Departament Rozwoju Analiz)

Delikt administracyjnoprawny (2)

- ▶ ustawa nie precyzuje **geograficznego zakresu obowiązywania** zakazu ani nie odnosi się do kryterium **interesu publicznego**
 - > przepisy takie znajdują się w innych ustawach określających kompetencje Prezesa UOKiK:
 - 1) *Ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów.*
 - 2) *Ustawa reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję, praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów oraz stosowaniu niedozwolonych postanowień wzorców umów, a także przeciwdziałania antykonkurencyjnym koncentracjom przedsiębiorców i ich związków, jeżeli te praktyki, stosowanie niedozwolonych postanowień lub koncentracje wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.*

Art. 1 ustawy z 16.02.2007 o ochronie konkurencji i konsumentów

Ustawa określa zasady i tryb przeciwdziałania, w celu ochrony interesu publicznego, praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową przez nabywców produktów rolnych lub spożywczych lub dostawców tych produktów, jeżeli to wykorzystywanie wywołuje lub może wywołać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 1 ustawy z 15.12.2016 o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi

4

Postępowanie przed Prezesem UOKiK

Wszczęcie postępowania

- ▶ Prezes UOKiK wydaje postanowienie o wszczęciu postępowania
 - > oznaczenie strony (każdy, wobec kogo postępowanie zostało wszczęte)
 - > wskazanie okresu objętego postępowaniem – okres ten mogą stanowić jedynie kolejne 3 miesiące, w których doszło do nadmiernego opóźniania
 - > odmowa wszczęcia postępowania nie ma formy postanowienia ani innego aktu lub czynności, o którym mowa w art. 3 § 2 pkt 4 p.p.s.a. – zawiadamiającemu nie przysługuje środek odwoławczy od tego „rozstrzygnięcia” (postanowienie NSA z 12.07.2011, II GSK 1035/11; postanowienie NSA z 12.12.2012, II GSK 1912/12 – wydane na gruncie art. 86 ust. 4 u.o.k.k. będącego odpowiednikiem art. 13d ust. 4 u.p.n.o.t.h.)
 - > brak możliwości udziału organizacji społecznej jako podmiotu na prawach strony
- ▶ ustawa nie przewiduje możliwości prowadzenia postępowania wyjaśniającego poprzedzającego postępowanie w sprawie – Prezes UOKiK przeprowadza analizę prawdopodobieństwa nadmiernego opóźniania w transakcjach handlowych
- ▶ postępowanie powinno być zakończone w terminie 5 miesięcy – termin instrukcyjny

Dowody

- ▶ postępowanie dowodowe prowadzone jest według zasad określonych w u.o.k.k. dla postępowań prowadzonych przed Prezesem UOKiK
 - > dowód z dokumentu
 - > dowód z zeznań świadka
 - > dowód z opinii biegłego
 - > opinia jednostki naukowej
 - > możliwość przeprowadzenia rozprawy administracyjnej
 - > możliwość zwrócenia się do sądu rejonowego w trybie pomocy sądowej
- ▶ możliwość żądania od podmiotów podlegających ustawie (nawet niebędących stronami transakcji handlowej) przekazania:
 - > informacji lub dokumentów
 - > całości lub części ksiąg podatkowych prowadzonych przy użyciu programów komputerowych
- ▶ osoby trzecie mogą samodzielnie składać wyjaśnienia dotyczące istotnych okoliczności sprawy

Tajemnice prawnie chronione

- ▶ Prezes UOKiK ma dostęp do informacji objętych tajemnicą
 - > skarbową – Szef KAS ma obowiązek przekazania Prezesowi UOKiK informacji o prawdopodobieństwie wystąpienia opóźnień:
 - > suma wartości świadczeń pieniężnych niezapłaconych przez dany podmiot w terminie **60 dni** od dnia otrzymania faktury wynosi w okresie **kolejnych 3 miesięcy co najmniej 2 mln zł (5 mln zł w okresie 2020-2021)**
 - > bankową – bank ma obowiązek udzielenia informacji na żądanie Prezesa UOKiK
- ▶ tajemnica przedsiębiorstwa
 - > obowiązek ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa przez pracowników UOKiK
 - > nie stosuje się do informacji powszechnie dostępnych, informacji o wszczęciu postępowania oraz informacji o wydaniu decyzji kończących postępowanie i ich ustaleniach
 - > odesłanie do art. 69 u.o.k.k. – ograniczenie prawa wglądu do materiału dowodowego
 - > w komunikacji z Prezesem UOKiK warto wskazywać informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa wraz z uzasadnieniem

Kontrola – zasady ogólne

- ▶ w toku postępowania w sprawie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych Prezes UOKiK może prowadzić kontrolę
- ▶ brak jest podstaw do prowadzenia przeszukania
- ▶ kontrolujący:
 - > pracownik UOKiK
 - > pracownik Inspekcji Handlowej
 - > upoważnione osoby posiadające informacje specjalne
 - > funkcjonariusze Policji – jako pomoc dla kontrolujących
- ▶ ww. osoby (poza funkcjonariuszami Policji) powinny figurować na upoważnieniu Prezesa UOKiK
- ▶ kontrola może być prowadzona również u podmiotów niebędących stronami transakcji handlowej

Kontrola – dokumenty, które powinni okazać kontrolujący

- ▶ upoważnienie do przeprowadzenia kontroli wydane przez Prezesa UOKiK lub wojewódzkiego inspektora IH:
 - > oznaczenie organu kontroli (zwykle Prezes UOKiK)
 - > wskazanie podstawy prawnej
 - > data i miejsce wystawienia
 - > imię, nazwisko i stanowisko kontrolującego oraz numer jego legitymacji służbowej
 - > oznaczenie kontrolowanego przedsiębiorcy
 - > określenie zakresu przedmiotowego kontroli, w tym okresu objętego kontrolą (3 miesiące, w których wystąpiły zatory)
 - > określenie daty rozpoczęcia kontroli i przewidywanej daty jej zakończenia
 - > podpis osoby udzielającej upoważnienia, z podaniem zajmowanego stanowiska lub funkcji
 - > pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego

Uprawnienia kontrolujących

- ▶ wstęp na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu;
- ▶ żądanie udostępnienia informacji, danych, pism, dokumentów, informatycznych nośników danych i innych przedmiotów;
- ▶ sporządzanie notatek z ww. materiałów i korespondencji;
- ▶ żądanie sporządzenia przez kontrolowanego kopii lub wydruków ww. materiałów, korespondencji oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach;
- ▶ żądanie ustnych wyjaśnień od kontrolowanego, osoby przez niego upoważnionej;
- ▶ żądanie od ww. osób udostępnienia i wydania innych przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie – możliwość zajęcia przedmiotów na czas 7 dni.

Obowiązki kontrolowanego (1)

- ▶ udzielenie żądanych informacji;
- ▶ umożliwienie wstępu na grunt oraz do budynków, lokali lub innych pomieszczeń oraz środków transportu;
- ▶ udostępnienie i wydanie przedmiotów mogących stanowić dowód w sprawie, w tym związanych z przedmiotem kontroli akt, ksiąg, wszelkiego rodzaju pism, dokumentów oraz ich odpisów i wyciągów, korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną, informatycznych nośników danych, itp.;
- ▶ umożliwienie dostępu do informatycznych nośników danych, urządzeń lub systemów informatycznych w zakresie informacji zgromadzonych na tych nośnikach, w urządzeniach lub w systemach, w tym do korespondencji przesyłanej pocztą elektroniczną;

Obowiązki kontrolowanego (2)

- ▶ zapewnienie urzędnikom warunków i środków niezbędnych do sprawnego przeprowadzenia kontroli, a w szczególności:
 - > sporządzanie we własnym zakresie kopii lub wydruków materiałów i korespondencji, oraz informacji zgromadzonych na nośnikach, w urządzeniach lub w systemach IT;
 - > zapewnienie w miarę możliwości samodzielnego zamkniętego pomieszczenia, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności;
 - > zapewnienie wydzielonego miejsca do przechowywania dokumentów i zabezpieczonych przedmiotów;
 - > udostępnianie środki łączności w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności
- ▶ potwierdzanie za zgodność z oryginałem sporządzonych kopii dokumentów i wydruków (w przypadku odmowy potwierdzenia za zgodność z oryginałem potwierdza je kontrolujący/przeszukujący, o czym czyni wzmiankę w protokole).

Prawa kontrolowanego

- ▶ obecność przy czynnościach kontroli
- ▶ **zasada prowadzenia czynności w siedzibie** przedsiębiorcy lub **w miejscu wykonywania działalności gospodarczej** oraz w **godzinach pracy** lub w **czasie faktycznego wykonywania działalności gospodarczej** przez przedsiębiorcę
- ▶ **prawo odmowy udzielenia informacji** lub współdziałania, gdy naraziłoby to przesłuchiwanego lub jego małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osoby pozostające w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli, a także osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, **na odpowiedzialność karną**. Prawo odmowy udzielenia informacji lub współdziałania w toku kontroli trwa po ustaniu małżeństwa lub rozwiązaniu stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli
- ▶ zakaz prowadzenia kontroli powyżej 20 dni roboczych w trakcie jednego postępowania

Środki ochrony

- ▶ możliwość wniesienia **sprzeciwu** wobec podjęcia i wykonywania czynności kontroli
- ▶ w trybie ustawy z 6.03.2018 – Prawo przedsiębiorców, tj. w terminie 3 dni roboczych
- ▶ sprzeciw może dotyczyć naruszenia przepisów o upoważnieniu/legitymacji służbowej, prowadzeniu czynności w siedzibie przedsiębiorcy lub prowadzeniu powtórnej kontroli w tym samym przedmiocie
- ▶ po negatywnym ponownym rozpoznaniu sprawy przez Prezesa UOKiK dopuszczalna skarga do WSA (wyrok TK z 20.12.2017, SK 37/15)
- ▶ ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych nie przewiduje możliwości wniesienia zażalenia na czynności kontroli (inaczej niż u.o.k.k. oraz u.p.n.w.p.k.)

Zakończenie postępowania

- ▶ postępowanie może zakończyć się:
 - > postanowieniem o umorzeniu – w przypadku niestwierdzenia nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych
 - > decyzją o stwierdzeniu nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych – obligatoryjne nałożenie kary pieniężnej
- ▶ wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Prezesa UOKiK
- ▶ skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie (nie jest właściwy Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów)
- ▶ skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego

5

Sankcje

Kara pieniężna za nadmierne opóźnienia (1)

- ▶ kara pieniężna z tytułu nadmiernych opóźnień stanowi sumę jednostkowych kar pieniężnych naliczanych proporcjonalnie do świadczeń niespełnionych lub spełnionych po terminie

$$JKP = WŚ \times \frac{n}{365} \times OU$$

JKP – jednostkowa kara pieniężna

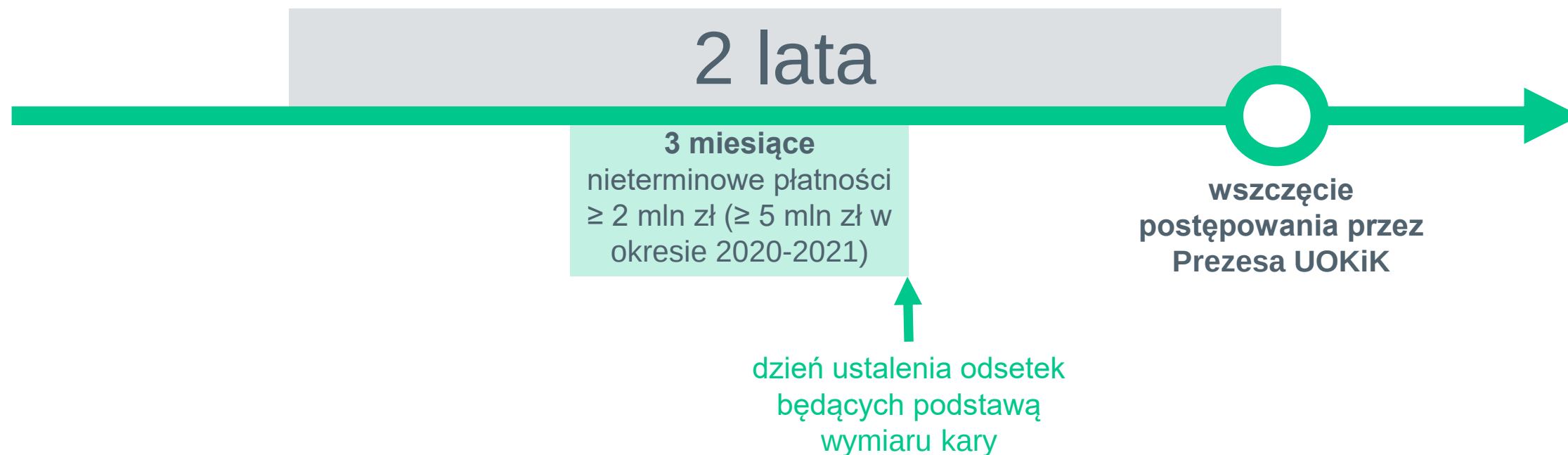
WŚ – wartość świadczenia pieniężnego (bez odsetek i innych należności ubocznych) niespełnionego lub spełnionego po terminie

n – liczba dni pomiędzy dniem wymagalności świadczenia pieniężnego a:

- > ostatnim dniem 3-miesięcznego okresu objętego postępowaniem
- > dniem jego spełnienia (jeżeli świadczenie zostało spełnione w 3-miesięcznym okresie objętym postępowaniem)

OU – odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych (na dzień wydania decyzji) – obecnie 10,5%

Kara pieniężna za nadmierne opóźnienia (2)

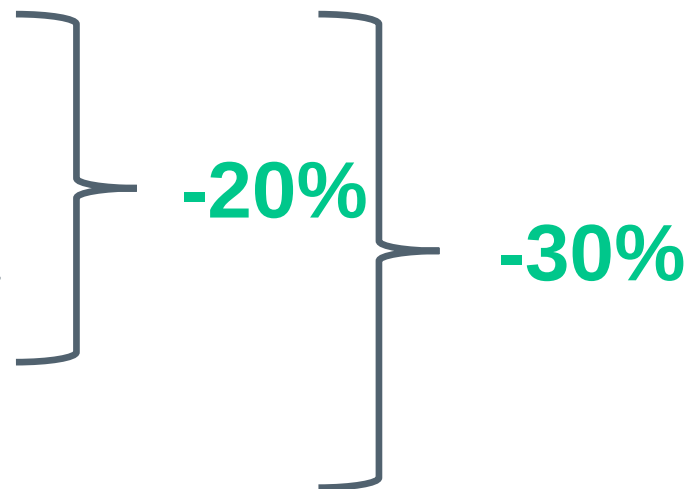
- kara pieniężna jest równa odsetkom za opóźnienie w transakcjach handlowych wymagalnych w ostatnim dniu 3-miesięcznego okresu objętego postępowaniem

Kara pieniężna za nadmierne opóźnienia (3)

► warunki obligatoryjnego obniżenia:

- > spełnienie najpóźniej w terminie 14 dni od doręczenia postanowienia o wszczęciu postępowania:
 - > wszystkich świadczeń pieniężnych będących podstawą naliczenia JKP
 - > świadczeń o odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych na rzecz dłużników ww. świadczeń
- > uiszczenie w całości kary pieniężnej w terminie 14 dni od doręczenia decyzji
- > zrzeczenie się prawa do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy

► obligatoryjne podwyższenie o 50% – stwierdzenie nadmiernego opóźniania się ze spełnianiem świadczeń pieniężnych w okresie 2 lat od dnia, w którym decyzja o nałożeniu kary stała się ostateczna

Kara pieniężna za nadmierne opóźnienia (4)

- ▶ obligatoryjne **odstąpienie** od wymierzenia kary pieniężnej
 - > ujemny dla strony postępowania bilans opóźnień

wartość niespełnionych przez
stronę postępowania lub
spełnionych po terminie
świadczeń pieniężnych

≤

wartość nieotrzymanych przez
stronę postępowania lub
otrzymanych po terminie
świadczeń pieniężnych

- > do opóźnień doszło na skutek siły wyższej
- ▶ fakultatywne odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej
 - > „w uzasadnionych przypadkach”

Kary pieniężne za uchybienia proceduralne

- ▶ możliwość nałożenia kary pieniężnej:
 - > **do 5% rocznego przychodu**
 - > nie więcej niż równowartość **50 mln euro**
- ▶ uchybienia będące podstawą nałożenia kary:
 - > nieudzielenie informacji żądanych przez Prezesa UOKiK, udzielenie informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd
 - > uniemożliwianie lub utrudnianie rozpoczęcia lub przeprowadzenia kontroli
- ▶ przepis „wzorowany” na analogicznych rozwiązaniach z u.o.k.k. oraz u.p.n.w.p.k.
 - > 172 mln zł (40 mln euro) nałożone na Engie Energy Management Holding Switzerland AG za nieprzekazanie informacji żądanych przez Prezesa UOKiK w toku postępowania antymonopolowego w sprawie koncentracji (decyzja DKK-217/2019 z 7.11.2019)
 - > ponad 130 mln zł (33 mln euro) nałożone na Polkomtel sp. z o.o. za opóźnianie i utrudnianie kontroli (z przeszukaniem) prowadzonej przez Prezesa UOKiK (decyzja DOK-1/2011 z 24.02.2011) – zredukowana do ponad 1,26 mln zł (300 tys. euro)

6

Zmiany w innych ustawach

Zmiany w ustawie o przewadze kontraktowej

- ▶ nowelizacja z 19.07.2019 wprowadziła również zmiany do ustawy z 15.12.2016 o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi
- ▶ u.p.n.w.p.k. zakazuje nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy
- ▶ dotyczy tylko obrotu produktami rolno-spożywczymi
- ▶ przewaga kontraktowa rozumiana jako występowanie znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy
- ▶ do katalogu przykładowych praktyk nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej dodano „*nieuzasadnione wydłużanie terminów zapłaty za dostarczone produkty rolne lub spożywcze, w szczególności z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 118 i 1649)*”
- ▶ możliwość nałożenia przez Prezesa UOKiK kary do 3% rocznego obrotu przedsiębiorcy
- ▶ podobne uprawnienia dochodzeniowe (m.in. możliwość przeprowadzenia kontroli)
- ▶ jeszcze przed 1.01.2020 Prezes UOKiK stwierdzał, że nadmierne opóźnienia w płatnościach stanowią nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej (decyzje: RBG-3/2018, RBG-7/2019, RBG-9/2019, RBG-11/2019, RBG-14/2019)

Zmiana w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (1)

- ▶ nowy „stypizowany” czyn nieuczciwej konkurencji – art. 17g u.z.n.k.

Czynem nieuczciwej konkurencji jest nieuzasadnione wydłużanie terminów zapłaty za dostarczone towary lub wykonane usługi, polegające w szczególności na:

- 1) naruszeniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 118 i 1649);*
- 2) rażącym odstępstwem od dobrych praktyk handlowych, które narusza zasadę działania w dobrej wierze i zasadę rzetelności;*
- 3) niedostosowaniu do harmonogramu dostawy towarów lub harmonogramu wykonania usługi;*
- 4) nieuwzględnieniu właściwości towaru lub usługi, które są przedmiotem umowy.*

- ▶ roszczenie o charakterze cywilnym – droga postępowania sądowego

Zmiana w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (2)

▶ Roszczenia

- ▶ zaniechanie niedozwolonych działań;
- ▶ usunięcie skutków niedozwolonych działań;
- ▶ złożenie jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie;
- ▶ naprawienie wyrządzonej szkody, na zasadach ogólnych;
- ▶ wydanie bezpodstawnie uzyskanych korzyści, na zasadach ogólnych;
- ▶ zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej na określony cel społeczny związany ze wspieraniem kultury polskiej lub ochroną dziedzictwa narodowego - jeżeli czyn nieuczciwej konkurencji był zawiniony.

Dziękuję Państwu za uwagę!

adw. Szymon Gołębiowski

e-mail: s.golebiowski@taylorwessing.com

Tel: +48 22 584 97 40

Mobile: +48 665 767 979

TaylorWessing E. Stobiecka Kancelaria Prawna sp.k.
ul. Mokotowska 1
00-640 Warszawa

TaylorWessing

Europe > Middle East > Asia

[taylorwessing.com](https://www.taylorwessing.com)

© Taylor Wessing 2020

This publication is not intended to constitute legal advice. Taylor Wessing entities operate under one brand but are legally distinct, either being or affiliated to a member of Taylor Wessing Verein. Taylor Wessing Verein does not itself provide services. Further information can be found on our regulatory page at <https://www.taylorwessing.com/en/regulatory>.